

SXEDIO.704

3.6.1961: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΔΙΑΤΑΖΕΙ ΤΟΥΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΝΑ ΕΙΣΠΡΑΤΤΟΥΝ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ, ΠΑΡΑ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΑΡΝΗΘΗΚΑΝ ΝΑ ΕΓΚΡΙΝΟΥΝ ΤΟ ΝΟΜΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ ΑΦΗΝΟΝΤΑΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΧΩΡΙΣ ΠΟΡΟΥΣ

Σε όλο το διάστημα των τριών πρώτων χρόνων που επιβίωσε η Κυπριακή Δημοκρατία συνεταιρικά με τους Τούρκους, οι συγκρούσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων τόσο φραστικές όσο και ουσιαστικές ήσαν καθημερινές και πολύ έντονες μέχρι σημείου απειλών, προειδοποιήσεων, βαρειών κατηγοριών και αντεγκλήσεων που έδιναν την εικόνα εχθρών παρά δυο κοινοτήτων που ήθελαν να οικοδομήσουν μια κοινή πατρίδα διαψεύδοντας όσους ήλπιζαν ότι το κράτος θα στέριωνε με την πάροδο του χρόνου.

Η όλη στάση των δύο κοινοτήτων έδειχνε, κρίνοντας εκ των υστέρων μετά από 30 και πλέον χρόνια, ότι το κράτος οδηγείτο με τις ενέργειες των ηγετικών παραγόντων των δυο πλευρών, ολοταχώς προς το γκρεμό, που θα παρέσυρε στο διάβα του και την Κυπριακή Δημοκρατία, για την οποία είχε χυθεί τόσο αίμα και είχαν θυσιάσθει τόσα στο βωμό της ελληνοτουρκικής συμβίωσης και συνεργασίας.

Μια άλλη σύγκρουση μεταξύ των δύο κοινοτήτων, που δείχνει πόσο δεν υπήρχε διάθεση συνδιαλλαγής και καλής θέλησης, έστω και αν αφορούσε αρχικά πενταροδεκάρες- ποσό για το οποίο δεν βρέθηκε η φωνή της λογικής για να σταματήσει τον κατήφορο- ήταν εκείνη που σχετιζόταν με τη φορολογία και η οποία έδωσε στο Μακάριο ακόμα μια ευκαιρία να επιδείξει τη δύναμη του.

Ο Γλαύκος Κληρίδης στην "Κατάθεση του" υποστηρίζει ότι το πρόβλημα σχετιζόταν με ένα είδος εκβιασμού των Τούρκων να εξασφαλίσουν περισσότερη βοήθεια για την κοινότητά τους για τις ανάγκες της τουρκικής Παιδείας για την οποία ήταν υπεύθυνη η

Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση.

Στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση δινόταν επιχορήγηση **1,600,000** λιρών και στην Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση **400,000** οι οποίες όμως δεν θεωρούνταν ικανοποιητικές για να καλύψουν τις ανάγκες τους κι έτσι ήσαν υποχρεωμένες να επιβάλλουν φορολογία.

Επιδίωξη ήταν να αυξηθεί η επιχορήγηση και οι μεν Ελληνες λέγει ο Γλαύκος Κληρίδης πρότειναν όπως η αύξηση δοθεί με αναλογία **82%** στους Ελληνες και **18%** στους Τούρκους ενώ εκείνοι επέμεναν σε **70%** με **30%** - η διαφορά δηλαδή ήταν μερικές εκατοντάδες χιλιάδες λίρες. Κι όμως το θέμα αυτό των μερικών χιλιάδων λιρών έγινε μείζον και οδήγησε σε κρίση τις σχέσεις των δυο Κοινοτήτων και όξυνε ακόμα περισσότερο τα πράγματα.

Παρά τις διαφωνίες το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, αντισυνταγματικά, όπως διαπιστώθηκε αργότερα, στις **13** Ιουλίου **1961**, συμπληρωματική πίστωση προς τις δυο Κοινοτικές Συνελεύσεις ή Κοινοτικές Βουλές ύψους **600,000** λιρών. Στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση θα δινόταν βοήθεια ύψους **525,000** λιρών και στην Τουρκική **75,000**.

Όταν ο Νόμος εγκρίθηκε από τη Βουλή ο Κουτσιούκ τον ανέπεμψε, αλλά η Βουλή επέμενε και τότε ο Κουτσιούκ κατέφυγε στο Συνταγματικό δικαστήριο.

Το Δικαστήριο καλείτο να αποφανθεί πάνω σ' ένα κρίσιμο, όπως εξελίχθηκε με τα δεδομένα της εποχής θέμα κι η απόφαση που πήρε ήταν τέτοια που ικανοποιούσε και τις δυο πλευρές. Από τη μια αποφάνθηκε ότι ο Νόμος ήταν αντισυνταγματικός ήταν δηλαδή αντίθετος με το άρθρο **88** του Συντάγματος κι έτσι ικανοποιούνται οι Τούρκοι.

Από την άλλη όμως το Δικαστήριο ενώ κήρυξε το Νόμο αντισυνταγματικό δεν προχώρησε να αποφανθεί και κατά πόσον η κατανομή σήμαινε δυσμενή διάκριση σε βάρος της τουρκικής κοινότητας κι έτσι ικανοποιούνται οι Ελληνες.

Την ίδια περίοδο ξέσπασε και μια άλλη

διαφωνία μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων γύρω από τα φορολογικά Νομοσχέδια και το Φόρο Εισοδήματος που οδήγησε σε κύρια όξυνση και έφθασε στα όρια της κρίσης.

Τον Απρίλη του **1961** οι Τούρκοι αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τη δύναμη που τους παρείχε το Σύνταγμα για χωριστές πλειοψηφίες, (για να εκκριθεί ένας φορολογικός Νόμος χρειαζόταν η πλειοψηφία των **15** Τούρκων βουλευτών και η πλειοψηφία των **35** Ελλήνων) για να εκβιάσουν προώθηση άλλων αιτημάτων τους. Αυτό συνέβη όταν κατατέθηκε στη Βουλή Νομοσχέδιο με το οποίο προβλεπόταν παράταση για τρεις μήνες **76** φορολογικών νομοσχεδίων.

Κύριο αίτημά των Τούρκων η άμεση εφαρμογή του **70:30** και η δημιουργία χωριστών Δημαρχείων πριν εγκριθεί η παράταση.

Όταν τέθηκε το θέμα ο τουρκικός Τύπος και οι επίσημοι της τουρκικής κοινότητας άφησαν σαφώς να εννοηθεί ότι θα επιζητούσαν να εκβιάσουν την έγκριση των νομοσχεδίων αυτών με αντάλλαγμα την προώθηση της εφαρμογής του **70: 30** στη Βουλή και του διαμελισμού των Δήμων που επιδίωκαν πάντοτε.

Ήδη ο Αντιπρόεδρος της Βουλής Ορχάν Μουντερίσογλου με δήλωση του στο Αθηναϊκό Πρακτορείο λίγο νωρίτερα άφηνε να εννοηθεί ότι οι Τούρκοι δεν θα ψήφιζαν το Νομοσχέδιο αν δεν ρυθμίζονταν κατά τρόπο ικανοποιητικό για τους Τούρκους τα δυο θέματα.

Έτσι όταν τελικά κατατέθηκε στη Βουλή το Νομοσχέδιο οι Τούρκοι είπαν αμέσως όχι. Ακόμα αρνήθηκαν με **10** ψήφους κατά και τρεις αποχές την παράταση του ακόμα και για δυο μήνες όπως έγινε αργότερα συμβιβαστική πρόταση λες και τα χρήματα που θα εισπράττονταν από τους φόρους θα πήγαιναν μόνο στις τζέπες των Ελλήνων.

Εκκληση του Πρέδρου της Βουλής Γλαύκου Κληρίδη προς τους Ελληνες, αλλά κυρίως προς τους Τούρκους βουλευτές, να αναλογισθούν τη σοβαρότητα του ζητήματος για το καλό της Κύπρου, έπεσε στο κενό.

Οι Τούρκοι συσχέτισαν το Νομοσχέδιο, όπως

αναμενόταν, με την εφαρμογή του **70:30** στη Δημόσια Υπηρεσία την προώθηση της οποίας υποστήριζαν εκεί όπου δεν είχαν ήδη διορισθεί Τούρκοι όπως προβλεπόταν, αλλά όχι εκεί που ήταν ήδη υπεράριθμοι όπως συνέβαινε στις Κεντρικές Φυλακές και το διαμελισμό των Δήμων. Ετσι χρησιμοποιώντας εκβιαστικά τη δύναμη που τους έδινε το Σύνταγμα για χωριστές πλειοψηφίες κατά τη ψήφιση αναφορικά με τα φορολογικά Νομοσχέδια είπαν όχι.

Ο Γλαύκος Κληρίδης χρειάστηκε να πει πολλά για να τονίσει τη σοβαρότητα της κατάστασης και το γεγονός ότι τα αιτήματα των Τούρκων βουλευτών δεν είχαν καμιά σχέση με τις φορολογίες. Αλλά όσα είπε έπεσαν σε "ώτα μη ακουόντων:

" Αλλά δεν μπορώ να αντιληφθώ ποια είναι η σχέση μεταξύ του **70-30** και της επέκτασης της ισχύος των φορολογικών νόμων", είπε ο Κληρίδης και πρόσθεσε:

" Επειδή υπάρχει ο ισχυρισμός ότι ορισμένα όργανα της Δημοκρατίας δεν εφαρμόζουν τα Σύνταγμα, υπάρχει ο μηχανισμός με τον οποίο μπορεί ο Αντιπρόεδρος και οι Τούρκοι βουλευτές και εκείνοι των οποίων καταπατήθηκαν τα συμφέροντα να καταφύγουν στο Συνταγματικό.

" Ασφαλώς είναι εσφαλμένη τακτική για τη Βουλή να αρνείται τη ψήφιση βασικών Νόμων του κράτους, διότι οι Τούρκοι συνάδελφοι ισχυρίζονται ότι από ορισμένα όργανα της Δημοκρατίας δεν γίνεται εφαρμογή του Συντάγματος.

" Η ορθή τακτική θα ήταν να ψηφισθεί ο Νόμος αυτός ή να προσφύγουν στο συνταγματικό ή να εγγράψουν το θέμα στη Βουλή προς συζήτηση ή ακόμη να ζητήσουν τη σύσταση ειδικής Επιτροπής προς εξέταση του θέματος.

" Εν τούτοις θα έπρεπε εφ' όσον και κατά την τελευταία αυτή στιγμή έγινε εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου, ώστε η παράταση να περιορισθεί σε δυο μήνες να εξετασθεί από την Επιτροπή Οικονομικών και να ακούσουμε συγκεκριμένες απόψεις και εισηγήσεις.

" Μια Βουλή που θέλει να εργάζεται αντικειμενικά οφείλει να εξετάζει κάθε εισήγηση έστω κι αν αυτή έγινε την **12** ώρα. Οι έντιμοι Τούρκοι συνάδελφοι όταν κατατέθηκε το Νομοσχέδιο στη Βουλή και ζητήθηκε να χαρακτηρισθεί ως επείγον, δεν πρόβαλαν αντίρρηση.

" Η Επιτροπή Οικονομικών συνήλθε σε τρεις συνεδρίες και στις δυο ήσαν παρόντες και οι Τούρκοι αλλά δεν εισηγήθηκαν ελάττωση της παράτασης.

" Θα ήταν απαράδεκτη αρχή εάν οι Έλληνες βουλευτές στο στάδιο αυτό απέρριπταν την εισήγηση, εάν αυτή δεν εξεταζόταν προσεκτικά.

" Θα ήταν όμως εξίσου απαράδεκτη αρχή εάν ένα δικαίωμα που δόθηκε στην τουρκική μειονότητα για την κατοχύρωση της θέσης τους σε περίπτωση ψήφισης Νόμων σε βάρος της μειονότητας, να γίνει χρήση ως εκβιαστικού όπλου για την ταχύτερη εφαρμογή του **70:30**.

" Αν το **70:30** κατά τη γνώμη των Τούρκων βουλευτών δεν εφαρμόζεται με τον ρυθμό που νομίζουν ότι πρέπει να εφαρμοσθεί είμαστε πρόθυμοι να εξετάσουμε το θέμα με κάθε καλή πίστη, να ακούσουμε εισηγήσεις της Επιτροπής που θα διορίζονται προς τούτο, αλλά δεν είμαστε έτοιμοι χωρίς προεργασία να υποκύψουμε σε κανένα εκβιασμό επί του θέματος.

" Ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Βουλής (Μουντερίσογλου) ζήτησε να εγγραφεί το θέμα της καθυστέρησης της εφαρμογής άρθρων του Συντάγματος και προτίθεμαι να το εγγράψω κατά την προσεχή συνεδρία.

" Καμμιά σύνδεση του θέματος αυτού δεν θα υπάρξει με το θέμα της παράτασης των φορολογικών Νόμων. Και κάνω έκκληση προς τους Έλληνες και τους Τούρκους βουλευτές να εξετάσουν την εισήγηση για δίμηνη παράταση των φορολογικών νόμων και να υποβάλουν εισηγήσεις κατά την εξέταση του θέματος από την Επιτροπή.

" Στην προσεχή συνεδρία θα εισηγηθώ την εγγραφή του θέματος " η καθυστέρηση της εφαρμογής

από τους αρμοδίους ορισμένων άρθρων του Συντάγματος που εισηγήθηκε ο Αντιπρόεδρος κ. Μουντερίσογλου".

Η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας κινδύνευε, μετά και την καταψήφιση του Νόμου για το Φόρο Εισοδήματος λίγους μήνες αργότερα, να παραμείνει χωρίς έσοδα.

Ο Πρόεδρος Μακάριος δεν έμεινε, ωστόσο, με σταυρωμένα τα χέρια. Προτίμησε αντί να αφήσει το κράτος να καταρρεύσει να παρακάμψει τον σκόπελο. Γνώριζε τη δύναμη που είχε και την επιρροή του, τουλάχιστον ανάμεσα στους Έλληνες.

Γι' αυτό απάντησε στην άρνηση των Τούρκων να ψηφίσουν παράταση των φορολογιών με μια διαταγή προς τις αρχές είσπραξης των φόρων και δασμών να συνεχίσουν να τους εισπράττουν σαν να μη είχε απορριφθεί η παράταση των φορολογιών από τους Τούρκους.

Ανέφερε ο Μακάριος σε διαταγή του που εξέδωσε στις **3 Απριλίου 1961**:

" ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΝΤΟΣ ΔΙΑΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΜΩΝ ΟΠΩΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ ΟΠΩΣ ΕΚΑΜΝΑΝ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΤΕ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΤΤΟΥΝ ΑΥΤΟΥΣ.

Ο Κύπρου Μακάριος,
Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Ο Κουτσιούκ τα μάσησε και πάλι. Σαν ρωτήθηκε αν οι Τούρκοι βουλευτές προέβησαν σε κατάχρηση δικαιωμάτων απάντησε με το εξής παράδειγμα:

" Φαντασθείτε δυο συνεταιίρους σε μια επιχείρηση. Ο ένας από αυτούς, επειδή κατέχει τα περισσότερα κεφάλαια της επιχείρησης, αναλαμβάνει σχεδόν εξ ολοκλήρου τον έλεγχο του συνεταιρισμού και προσπαθεί με όλα τα μέτρα να τον μετατρέψει σε υποχείριό του.

" Προχωρεί ακόμη χωρίς αυτό να προνοείται από τη συμφωνία του συνεταιρισμού τους, στο να αρνηθεί

όπως καταβάλλει σ' αυτόν τα μερίσματα από τα κέρδη με βάση την αναλογία που συμφωνήθηκε.

" Ο τελευταίος ύστερα από πολλές παρακλήσεις για διευθέτηση και ικανοποίηση των απαιτήσεων του, βάζει των όρων της συμφωνίας με την οποία ιδρύθηκε ο συνεταιρισμός αποφασίζει να μη οπισθογραφήσει πλέον οποιεσδήποτε επιταγές για παραλαβή χρημάτων από τον τραπεζικό λογαριασμό του συνεταιρισμού.

" Μήπως ο δεύτερος συνεταιίρος έκαμε κατάχρηση των δικαιωμάτων του;

" Μήπως η ενέργεια αυτή ισοδυναμεί με εκβιασμό;"

Εξ άλλου μιλώντας αργότερα σε δημοσιογραφική διάσκεψη ο Κουτσιούκ κατηγορήσε τον Πρόεδρο Μακάριο ότι καταστρατήγησε το Σύνταγμα με την εντολή του που εξέδωσε για είσπραξη των φόρων.

" Εάν η είσπραξη των φόρων είναι ζωτικής σημασίας, για την ύπαρξη του κράτους, άλλο τόσο ζωτικής σημασίας είναι για τους Τούρκους η εφαρμογή της αναλογίας **70:30** στη Δημόσια Υπηρεσία", είπε ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας.

Αντισυνταγματική θεώρησε την ενέργεια του Μακαρίου και ο Ραούφ Ντενκτάς ο οποίος ανακοίνωσε, όπως έκαμε και ο Κουτσιούκ, ότι η τουρκική κοινότητα μελετούσε το όλο θέμα και ποια πολιτική θα ακολουθούσε.

Την ίδια θέση τήρησαν και οι Τούρκοι βουλευτές ο δε Μακάριος απαντώντας στις επικρίσεις περιορίστηκε να δηλώσει:

"Πιστεύω στην αρχή ότι σε καμιά περίπτωση η Πολιτεία δεν μπορεί να θυσιασθεί στη νομιμότητα".

Η απόφαση του Μακαρίου εφαρμόστηκε πλήρως και τα τελωνεία συνέχισαν να εργάζονται κανονικά όπως και προηγουμένως, παρά τις διαμαρτυρίες των Τούρκων που δεν κατάφεραν να κάνουν το δικό τους.

Όμως οι διαφορές συνεχίζονταν και θα συνεχίζονταν με άλλες κρίσιμες αποφάσεις των Τούρκων που παρενέβαλλαν συνεχώς προβλήματα στη λειτουργία του κράτους όπως ήταν τα νομοσχέδια για τον φόρο εισοδήματος.

